

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2017 m. sausio 6 d. *

Paminėta Vėliavos diena

Sausio 1 dieną Katedros aikštėje Vilniuje vyko Lietuvos vėliavos dienos minėjimas. Jo metu Gedimino pilies bokšte Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo bataliono Garbės sargybos kuopos kariai iškėlė 2017 metų vėliavą. Šia ceremonija prisimenamas 1919 metų sausio 1 dieną Gedimino pilies bokšte Lietuvos savanorių būrio, vadovaujamo Vilniaus miesto komendantu Kazio Škirpos, Lietuvos trispalvės, kaip laisvos Lietuvos simbolio, iškėlimas. Deja, pirmą kartą iškelta Lietuvos trispalvė plevėsavo neilgai. 1919-ųjų sausio 6-ąją Vilnių užėmę bolševikai nuo Trispalvės nuplėše geltoną ir žalią spalvas, palikę tik raudoną...

Prieš pakeldami naujają Trispalvę, Garbės sargybos kuopos kariai nuleido 2016 metais bokšte plevėsavusią vėliavą. Ji padovanota Kelmės rajono Šaukėnų Vlado Pūtvio-Putvinskio gim-

nazijai – aktyviausiai dalyvavusiai nacionaliniuose Krašto apsaugos ir Švietimo ir mokslo ministerijų organizuojamuose konkursuose.

Katedros aikštėje Gedimino paminklo papédėje vykusioje ceremonijoje dalyvavo Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas Viktoras Pranckietis, krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis, Lietuvos kariuomenės Jungtinio štabo viršininkas generolas majoras Vitalijus Vaikšnoras, sostinės savivaldybės vadovybė, Lietuvos kariuomenes kūrėjai savanoriai, Lietuvos laisvės kovų dalyviai, šauliai, visuomeninių organizacijų atstovai, Vilniaus miesto bendruomenės nariai ir miesto svečiai. Koncertavo Vilniaus įgulos karininkų ramovės vyrų choras „Aidas“, liaudiškų šokių ansamblis „Neris“.

„Tremtinio“ inf.
A. Pliadžio nuotrauka



Mielieji,

esu tikras, kad praėjė metai kiekvienam iš mūsų buvo paženklinanti savų pergalių ir pralaimėjimų, kūpini savų pasiekimų, džiaugsmų, tuo pačiu ir ne tokį džiugį akimirkų.

Šiandien esame sunkių ir svarbių pasirinkimų kryžkelėje. Pasaulis tampa vis grėsmingesnis, vis mažiau prognozuojamas, o Lietuvos perspektyvos jame – vis mažiau užtikrintos. Mūsų šalyje deramai nespredžiamos gilėja įsisenėjusios problemas, keliančios grėsmę pačiai valstybės ir visos tautos egzistencijai.

Būtent tokiam įvykių fone mes, Tėvynės Sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai, turime apsiapspresti dėl esminės krypties, kuria turime žengti, kad atliktume savo misiją – tarnauti Tėvynei, išvien kurti orią ir saugią Lietuvos bei jos žmonių ateitį.

Intensyvūs besibaigiantys metai rodo, kad kaip politinė bendruomenė esame teisingame kelyje. Seimo rinkimuose būtent mūsų partiją rinkosi daugiausiai jaunosis kartos, kursiančios ateities Lietuvą, atstovų. Nepaisant to, kad rinkimų laimėti nepavyko, prasidėjęs partijos atsinaujinimas, tiek idėjiniame, tiek ir asmenybių lygmenyse, jau davė rezultatą – gavome didžiausią per du dešimtmecius rinkėjų palaikymą.

Tačiau tam, kad dar labiau sustiprėtume ir taptume ateities partija, tvirtai žengiančia į pergalęs, privalome tapti plačia centro dešinės politinė jėga, vienjančia visus Lietuvos likimui neabejingus žmones. Tam turime išmokti žvelgti ne tik sau po kojomis, bet ir į ateities perspektivas. Turime išmokti diskutuoti tarpusavyje, išlaikydami pagarbą skirtingiemis požiūriams ir nuomonėms.

Tik taip sugebėsime pritraukti tuos žmones, kurie paprastai už TS-LKD nebalsuoja. Šiam tikslui įgyvendinti reikia daugiau laiko ir tolesnio kryptingo darbo.

Naujujų metų proga linkiu Jums susitelkimo, bičiulystės, pagalbos ir atjautos šalia esančiam. Sveikatos ir bendrystės metų Jums ir Jūsų artimiesiems!

Su geriausiais linkėjimais,



Gabrielius LANDSBERGIS,
Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos
pirmininkas

Graži tradicija tęsiasi



LPKTS Kauno filialo nariai jau daug metų susirenka paminėti šv. Kalėdas. Gruodžio 28 dieną prie puošnios kalėdinės eglutės šurmuliavo buvusių politinių kalinių ir tremtinių vaikaičiai ir provaikaičiai, kartu su Kalėdų Seneliu šoko, dainavo, atsakinėjo į klausimus. Vėliau Kalėdų Senelis juos apdovanojo dovanėlėmis.

Gruodžio 29-ąją LPKTS salę užpildė šių vaikaičių ir provaikaičių seneliai ir proseneliai bei nemažai jaunesnio amžiaus žmonių. Vyko graži tradicinė vakaronė „Tremtinio Kalėdos“. Susirinkusiuosius sveikino LPKTS Kauno filialo valdybos pirmininkas Juozas Savickas, LR Seimo narys Kazys Starkevičius, Kauno savivaldybės mero pavaduotoja Rasa Snapšienė, TS-LKD PKT frakcijos pirmininkė Vincė Vaidevutė Margėvičienė, LPKTS valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė.

Renginyje dalyvavo prof. Arimantas Dumčius, prof. Pranas Grybauskas, Aleksandras Mikutavičius, Kauno savivaldybės Tarybos narė Loreta Kudarienė. Choro „Ilgesys“ vadovai Bronė Paulavičienė ir Mindaugas Šikšnias. Šventinės vakaronės vedėjas – Vilius

Kaminskas, grojo puikus muzikinis ansamblis, vadovaujamas Vinco Biliūno.

LPKTS Kauno filialo valdybos pirmininkas J. Savickas ir LPKTS valdybos pirmininkė R. Duobaitė-Bumbulienė nusipelniaiems Kauno filialo nariams 3-iojo laipsnio žymenis „Už nuopelnus Lietuvai“ įteikė prof. Pranui Grybauskui, Arūnui Masiuliui, Aleksandriui Mikutavičiui, Aldonai Leonavičienei, Bronei Rapolavičienei, Vladui Sungailai, Reginai Kazlauskienei, Vytautui Bičiūnui.

Už ilgametį nuoširdų darbą, aktyvų dalyvavimą LPKTS filialoveikloje, renginiuose, organizavimo darbuose, padėkos raštais apdovanota nemažai filialo narių.

Vakaronės metu skambėjo nuotakingos dainos, atliekamos visų šventės dalyvių, sukosi poros, buvo nuoširdžiai bendraujama. Pasakyta daug gražių ir nuoširdžių žodžių, linkėjimų. Branginkime ir saugokime tai, kas mus jungia, o jungia patirti išgyvenimai okupacijos metu.

Tegul vienybės ir patriotiškumo dvasia stiprėja ir jungia mus.

Jūratė ANTULEVIČIENĖ



Paminėtos LPKTS Garbės pirmininko Antano Lukšos mirties metinės

Praėjo metai, kai 2016 metų sausio 2 dieną Amžinybėn iškeliaavo mūsų visų mylimas LPKTS Garbės pirmininkas, Prienų miesto Garbės pilietis, Tauro apygardos Laisvės kovotojas, buvęs politinis kalnys, karys savanoris, partizanas Arūnas, kapitonas Antanas Lukša.

Sausio 2 dieną į jo mirties metines Kauno Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčioje susirinko Antano Lukšos artimieji ir giminės, bendražygiai iš LPKTS ir kitų visuomeninių organizacijų, Kauno miesto ir Prienų rajono savivaldybių atstovai. Šv. Mišias aukojo kunigas, Lietuvos kariuomenės kapelionas ats. mjr. Alfonsas Bulotas ir kunigas Vytenis Vaškelis.

Po šv. Mišių Prienų rajone Veiverių „Skausmo kalnelyje“ skulptoriaus Juozo Šlivinsko sukurtą paminklą, žymintį Antano Lukšos-Arūno ir brolio partizano Jurgio Lukšos-Piršlio Amžinojo poilsio vietą, pašventino kunigas Alfonsas Bulotas ir Veiverių Šv. Liudviko parapijos klebonas kanauninkas Kęstutis Vosylius. Labai svarbūs ir reikšmingi paminklinėje plokštėje išrežti Antano Lukšos žodžiai: „Lietuvos jaunime! Garbingai ir

sąžiningai nešk Laisvėsliavą“, tegul bus priesakas dabarties ir ateities kartoms, o paminklinis kryžius tekviés nulenkti galvą ir pasimelsti už visus šioje sakralinėje vietoje besiūsinčius brolių Antano ir Jurgio Lukšų bendražygius.

Kalbėjo Prienų rajono savivaldybės vicemeras Algis Marcinkevičius, prof. Arimantas Dumčiūs, kunigas Alfonsas Bulotas, LPKTS valdybos narys Edvardas Strončikas, giminės vardu – Antano Lukšos sesers Marijos sūnus Algimantas Tutlys, Antano Lukšos vaikystės draugė Marija Racevičienė, kraštiečiė Marija Skaudickienė, Antano Lukšos žmonos sesuo Nijolė Skimborauskienė, Lietuvos kariuomenės rezervo karių asociacijos narys Gintautas Tamulaitis, Prienų krašto muziejaus direktorė Lolita Batutienė, LDK Birutės karininkų šeimų moterų draugijos pirmininkės pavaduotoja Ona Stašaitienė.

Nuoširdžiai prisiminimais apie Antaną Lukšą ir heroiską Lukšų šeimos sudėtą auką ant Lietuvos laisvės aukuro buvo pasidalyla ir popietėje Garliavoje.

Ir Veiveriuose, ir Garliavoje Lietuvos partizanų dainas dainavo Veiverių kultūros ir laisvalaikio centro vokali-



nis ansamblis „Radasta“, vadovaujamas Aurelijos Bareišienės, renginį vedė Lietuvos kariuomenės Kauno igulos karininkų ramovės ryšių su visuomenė specialistas ats. mjr. Gediminas Reutas.

Antano Lukšos duktė Dalia Ma-

ciukevičienė šeimos vardu padėkojo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai už finansinę paramą paminklo sukūrimui, visiems renginio dalyviams už prisidėjimą prie atminimo jamžinimo.

Edvardas STRONČIKAS

Po angelo sparnu

Taip pat jis pasidžiaugė, kad dabartinėje skubančioje švēsti visuomenėje rengiami Advento – laukimo ir susimąstymo laikotarpio – dvasią atspindintys susibūrimai, kurie skatina bendrauti, dalintis, prisiminti tikrąsias vertės ir tradicijas.

Mažieji renginio dalyviai Mažvydė ir Jonukas Šimkevičiai padainavo gražią dainą apie angelus ir lietuvių liaudies dainą „Atvažiavo Kalėda“. Po jų skambėjo Irenos Račkauskienės ir Genovaitės Vaitkienės atliekamos dainos „Neliūdėk, motule“, „Kur tas dulkėtas traukinys“. Tremtinys Matas Kirlys

prisiminė sunkius išgyvenimus tremtyje ir Tėvynės ilgesį. Pokario laikotarpis taip pat buvo sudėtingas ir skausmingas. M. Kirlys ragino būti dėmesingiems vieni kitiems.

Garbingo jubiliejaus proga pasveikinome pirmajį LPKTS Telšių filialo pirmininką Vitalijų Vasiliauską. Palinkėjome jam daug sveikatos, stiprybės, Dievo palaimos. V. Vasiliauskas nuoširdžiai padėkojo už sveikinimus, prisiminę, kaip buvo statomas pirmasis paminklas tremtiniams ir politiniams kaliniams atminti prie Telšių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažny-

čios. Jis taip pat pasidžiaugė, kad šiais laikais turime galimybes suruošti tokį Kūčių stalą, apie kurį Sibire tebuvo galima tik pasvajoti. V. Vasiliauskas linkejo visiems mylėti savo kraštą ir vieniams kitus.

Prie simbolinio Kūčių stalo visi susirinkusieji dalijosi asmeninėmis patirtimis, išgyvenimais, pasakojo apie šventines tradicijas savo šeimose.

Tegul Kalėdų angelas aplėbia mus visus gerumo sparnais, sušildydamas Išspildymo stebuklo laukiančias širdis.

Bronislava BIKNIUVIENĖ,
LPKTS Telšių filialo narė

Lietuvos laisvės armijai – 75 metai

Antrojo pasaulinio karo metais Lietuva patyrė Sovietų sąjungos ir nacistinės Vokietijos okupacijas. Lietuvių tauta niekada neprarado ryžto atkurti Lietuvos nepriklausomybę. Tuo metu kūrėsi įvairios pasipriešinimo okupacijoms organizacijos. 1941 metų gruodžio 13 dieną, vadovaujant atsargos vyr. leitenantui Kazui Veverskiui, buvo įkurta Lietuvos laisvės armijos organizacija. Nuo pat įkūrimo pradžios buvo slapta, karinė organizacija, kurios tikslas ginkluotu būdu iškovoti Lietuvos nepriklausomybę. Artėjant antrajai sovietų okupacijai, ji tapo masiškiausia pasipriešinimo okupacijoms organizacija, palikusi ryškų pėdsaką pokario rezistencijoje, padėjusi pagrindus visam ginkluotajam partizaniniam karui.

2016 metų gruodžio 17 dieną Kaune buvo minima Lietuvos laisvės armijos 75 metų sukaktis, atkurtos LLA organizacijos su kariais rėmėjais iniciatyva. Į LLA įkūrėjo ir vado Kazio Veverskio žūties vietą, prie paminklo Lietuvos laisvės armijai, ant Nevėžio upės kranto ties Raudondvariu, buvo pakvisti Marijampolės, Kauno, Vilniaus,

Žemaitijos krašto šauliai, Lietuvos kariuomenės kūrėjų sąjungos atstovai ir kiti, kam brangi Lietuvos laisvės istorija. Susirinkusius pasveikino Lietuvos sąjūdžio Kauno tarybos pirmininkas dr. Raimundas Kaminskas, Kauno rajono savivaldybės meras Valerijus Makūnas.

Atkurtos LLA organizacijos pirmininkė Irena Montvydaitė-Giedraitienė padėkojo Kauno rajono savivaldybės merui už šio paminklo pastatymą. Tai jau antras paminklas Lietuvos laisvės armijai per organizacijos atkūrimo dešimtmetį.

Pirmasis pastatytas Plateliuose Plungės rajone. Tai – Lietuvos lauko akmuo su iškaltu karžygio atvaizdu ir šūkiu: „Lietuvių kova dėl Laisvės – amžina“. „Paminklas stovės 500 metų“, – garantavo Žemaitijos skulptorius A. Vaškys. Paminklas pastatytas rėmėjų lėšomis, o šitas paminklas – kalavijo formos monumentas su laisvės paukštute – Kauno rajono savivaldybės lėšomis. Jis primins ateities kartoms apie Lietuvių kovas dėl laisvės. Sugiedotas Lietuvos himnas. Paminklo papė-



dėje pražydo gėlės, sužibo žvakučių liepsnelės.

Kauno Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčioje Lietuvos kariuomenės kapelionas kpt. Tomas Karklys ir Lietuvos laisvės armijos karių ir rėmėjų sąjungos narys, kapelionas, kunigas gvardijonas Saulius Bytautas

aukojo šv. Mišias už žuvusius laisvės kovotojus. Iškilmingas minėjimas vyko LK Kauno igulos karininkų ramovėje. Renginį vedė LK Kauno igulos karininkų ramovės ryšių su visuomenė specialistas, ats. mjr. Gediminas Reutas.

(keliamas į 7 psl.)



Įvykiai, komentarai

Žvilgsnis atgal projektuoja ateitį

Atrodytu, kam žvalgytis į praeitį, jei ji sukelia nemalonius prisiminimus? Bet tokia yra gyvenimo tiesa: žmogus, nepažstantis praeities, priverčiamas ją pakartoti. Štai kodėl pradėdami naujuosius metus peržvelgiame praėjusius – kas juose buvo džiuginančio, o ką norėtusi pamiršti ir nebepakartoti.

Pernai metais baigėsi Algirdo Butkevičiaus vyriausybės era... Prisiminus Arūno Valinsko „linksmuolių“ komandą, atrodo, kad pastaroji – palyginti su Butkevičiaus valdančiaisiais – tebuvo maloni išdaigininkų kompanija, nelabai susigaudanti, kur papuolė (politika – ne teatro scena). O štai A. Butkevičiaus vedama socialdemokratų armija panašu, kad suvokė, jog valstybės vairą ir turtus ji laiko savo rankose paskutinį kartą ir kitos progos „prisigrūsti kišenes“ valstybės sąskaita nebus. Pernai metais socialdemokratai (na, kaip sunku juos vadinti tuo nepelnytu vardu – liežuvius taip ir verčiasi ištarti – neokomunistai) savivaliaivimą vainikavo net keliais skandalais. Kyšiai – neatsiejama komunistų valdomos valstybės dalis, deja, ši ydingą gyvenimo būdą paveldėjome iš sovietmečio ilgam: sveikatos apsaugos ministrė Rimantė Šalaševičiūtė metų pradžioje prasitarė (iki šiol mīslė, kodėl ji taip padarė?) pati davusi kyši. Tiesa, tai būta prieš kelelius metus, bet faktas lieka faktu, kuris tarsi įteisina kyšininkavimą sveikatos priežiūros įstaigose (ne paslaptis, kad ši sritis pripažystama korumpuočiausia). Ministrė atsistatydino.

Aplinkos ministras Kęstutis Trečiokas išgarsėjo ne kokiais nors didingais nuopelnais saugant gamtą ir aplinką, bet „zadanijomis“, kurias pataikūniškai puolė dalinti pavaldiniam, norėdamas įtikti „Druskininkų carui“ Ričardui Malinauskui, pakliuvusiam į kebių padėti dėl „Vijūnėlės dvaro“. Kilo skandalas, kuriam prieskonio suteikė ministro žodynai (ypač „zadanijos“), tačiau ministras iš posto atsistatydinti nematė reikalo – jei premjeras nereikalauja, tai kam rodyti iniciatyvą? Negana to, savo kadenciją K. Trečiokas baigė smagia kelione į Ekvadorą už mokesčių mokėtojų pinigus – juk užsitarnavo, tiesa?

Virginija Baltraitienė buvo A. Butkevičiaus vyriausybės žemės ūkio ministrė. Po 2012 metų rinkimų ši ponia

nesugebėjo parodysti savo tinkamumo eiti švietimo ministrės pareigas ir buvo išbrokuota Prezidentės Dalios Grybauskaitės, tačiau galiausiai jai buvo patikėtas žemės ūkio ministro portfelis, mat ilgainiui ir Prezidente i pasidarė aišku, kad rinktis tenka mažiausias blogybes.

V. Baltraitienės valdomas žemės ūkis Lietuvoje nešovė į aukštumas, tačiau apie jos veiklą girdėjome nuolat: tai ir „nacionalinės medžioklės ypatumai“ („Žemas skaidrumo suvokimas yra šios Vyriausybės skiriamais bruožas. Tolerancija piktnaudžiavimui, „zadanių“ tradicijoms, nepotizmui ir asmeninių interesų protegavimui, reikalų tvarkymui nomenklatūrinėse medžioklėse stabdo šalies pažangą ir menkina žmonių pasitikėjimą. Ministrės medžioklės istorija nepateisinama. Ją interpretuodama ministrė sukelia ir diplomatines itampas su kaimynine šalimi“, – teigė D. Grybauskaitė.), ir begalinis dosnumas perkant skurstantiesiems maisto konservus (konservai buvo perkami iš V. Uspaskicho konservų gamyklos už didesnę kainą, nei jie kainuoja rinkoje – turbūt aišku, kas čia „pasipenėjo“ skurstančių sąskaita?), ir gramatinės klaidos rinkimų reklamose, iškabinėtose matomiausiose vietose. Na, gramatikos sugebėjimai gal ir neturėtū būti svarbiausia žemės ūkio ministrės savybė – V. Baltraitienė gi ne švietimo ir mokslo ministrė Audronė Pitrénienė su savo „aciu“... Bet gal kas paprieštaraus, kad pastarosios dvi ponios plius Trečiokas nėra socialdemokratės? Tai kad ir A. Valinskas su savo linksmuolių kompanija nebuko Tėvynės sajungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos nariai, bet jų veikla nugulė balastu ant A. Kubiliaus vyriausybės pečių.

Na, gerai, bet Juozas Olekas – socialdemokratas iki kaulo smegenų. Ir krašto apsaugos ministras ne pirmą kartą. Pirmą kartą būdamas ministrujis pasižymėjo tuo, kad panaikino šauktinių kariuomenę ir taip susilpnino mūsų valstybės galiai apsiginti, o ši kartą – „auksinių šaukštų“ istorija, kai kariuomenė buvo perkami virtuvės įrankiai, kurių kaina panašesnė įsautuva, nei į šaukštą. Ir nieko – kaip nuo žąsies vanduo.

Deja, bet skandalinių baigėsi ir vieno iš opozicijos politikų veikla – kone pretendentu į premjerus po būsimų

2016 metų Seimo rinkimų laikytas liberalų sajūdžio vadovas Eligijus Masiulis buvo sulaikytas STT pareigūnu su kyšiu. Pats žadėjo sunaikinti korupciją, bet pats ir suklupo lygioje vietoje... Idomiausia tai, kad po 2015 metų savivaldybių rinkimų liberalai pasijautė rimtais konkurentais ne kam kitam, bet TS-LKD, o po E. Masiulio korupcijos skandalo savo nuoskaudą išliejo būtent ant „konkurentų“ – ant TS-LKD (ypač tai matyt iš nuolatinės Eugenijaus Gentvilo išpuolių prieš konservatorius). Keistas liberalų vadų politinis žibumas – juk „eliminuoti“ iš politinės kovos liberalus buvo naudinga ne konservatoriams, bet socialdemokratams, žinantiems, kad daugybė žmonių prieš TS-LKD jau negrižtamai nuteikti „prieš“, todėl pagrindinis priešininkas per būsimus rinkimus gali būti liberalai...

Nežinia, kaip vertinti tiek aistrų ir skandalų sulaikusius 2016 metų rudenių įvykusius Seimo rinkimus – juos laimėjo Ramūno Karbauskio vadovaujama „Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga“. Deja, į laimėtojų gretas pateko ir socialdemokratai, kuriuos R. Karbauskis pasirinko koalicijos partneriais (keista, kadyra nesuprantančių, jog tai joks atsitsiktinumas, o „žaliųjų valstiečių“ kalbos apie galimą koaliciją su konservatoriais tebuvo blefas, skirtas apkaltinti TS-LKD lyderius „nesukalbamumu“). Kol kas abejonės dėl šios politinės jėgos lyderio R. Karbauskio lojalumo Lietuvai neišskaidytos (prisiminkime A. Kubiliaus „klausimus“), be to, jau pasimatė ir valdančiosios daugumos darbo braižas (pavyzdžiui, svarstant Pridėtinės vertės mokesčio lengvatas už centrinių šildymą, buvo nutarta lėšas, reikalingas kompensacijoms už negautą pelną, paimiti iš Kelių priežiūros ir plėtros fondo, nors opozicinės TS-LKD partijos Seimo narys A. Kubilius siūlė šias negautas pajamas kompensuoti iš valstybinių įmonių dividendų, kadangi kelių būklė Lietuvuje sparčiai prastėja – palyginti su Lenkija, mes atrodome apgailėtinai).

Abejonių keliai ir kovos su alkoholizmu būdai. Niekas nesako, kad ši problema neegzistuoja, kad žmonės ne-piktnaudžiauja alkoholiu, kad nėra girtuoklių sukeliamų skaudžių nelaimių – juk nuolat išgirstame apie šiurpias

žmogžudystes, eismo įvykius, kur kaltininkas – apdujęs nuo alkoholio. Bet ar ne-atrodo, kad iš pradžių buvo skelbiami abejotino tikrumo „duomenys“, nevaltuviai yra daugiausiai alkoholio išgerianti tauta (pasirodo, mes lenkiame net tradicinius degtinės mėgėjus rusus!)? Ir ar ne-manote, kad, pakėlus akcizus silpniesniems alkoholiniams gérīmams, žmogu liks logiškas pasirinkimas – pirkti tiek pat kainuojančią degtinę, neivyną? O iškūrus specializuotas parduotuves vėl atgis pilstukopogrindininkai? Beje, kaimoparduotuvių savininkai jau svarsto, kad labiau apsimoka turėti specializuotą alkoholio parduotuvę, nei maisto prekių... Žodžiu, degtinės kaimas nestokos, o duonus teks važiuoti į miestą. Kuriuo atveju kaimą greičiau nugirdysime? Kodėl ne-pasirinkus kitų būdų, pavyzdžiui, ribojant prekybos svaigalais laiką, apmokestinant asortimentą ir pan.?

Vis dėlto būta ir gerų naujienu – liepą Varšuvoje vykusiam NATO šalių viršūnių susitikime pagaliau suvokta reali Rusijos grėsmė Baltijos šalių saugumui ir nuspresta dislokuoti Baltijos šalyse keturis tarptautinius batalionus. Taip pat grąžinta karinė šauktinių tarnyba, o kartu su ja paaškėjo ir dar vienos džiuginanties dalykas – Lietuvos jau nimas nestokoja patriotiškumo, nes kol kas šauktinių vietas užpildo savanoriai.

Nebloga žinia galima pavadinti ir valstybės vadovės D. Grybauskaitės parodytą pasitikėjimą naujiesiems ministram su Premjeru Sauliumi Skverneliu priešakyje – bent jau absurdiskų nekompetencijos apraiškų, kokias pademonstravo po 2012 metų Seimo rinkimų buriamą A. Butkevičiaus komandą, šikart neišvydome. Tiesa, problemų socdemai vėl sukėlė – net kelios teisingumo ministro kandidatūros pasirodė netikusios (dėl įvairių priežasčių). Galiausiai teisingumo ministre buvo paskirta Mykolo Romerio universiteto profesorė Milda Vainiutė. Kol kas sunku spręsti, kokia ateitis laukia teisingumo mūsų šalyje, bet per vieną interviu, rodytą per televiziją, iškalbos menu teisingumo ministrė nepasizymėjo... Žiūrėsim, kai dugnų dėsim, sako lietuvių. Taigi prieš akis – ištisi 2017-ieji, tikėkimės, kad atėjus laikui dėti dugnų nepasijusime dugne.

Gintaras MARKEVIČIUS

NATO greitojo reagavimo pajėgose budės apie 400 Lietuvos karių

Nuo 2017 metų sausio apie 400 Lietuvos karių su priskirta ginkluote ir kariene technika pradeda budėti NATO Greitojo reagavimo pajėgose ir NATO Ypač greito reagavimo pajėgose. Lietuvos kariai taip pat priskirti budėjimui naujai kuriamose Jungtinės Karalystės vadovaujamose Jungtinėse ekspedicinėse pajėgose.

Ivairiuose NATO Greitojo reagavimo pajėgų (NRF) komponentuose 2017 metais budėjimą pradėjo Lietuvos kariuomenės Sausumos ir Specialiųjų operacijų pajėgų, Logistikos valdybos, Perdislokuojamo ryšių ir informacinių sistemų modulio, Karo polici-

jos kariai. Prie NATO Greitojo reagavimo pajėgų 2017 metų antrajį pusmetį prisijungs ir Lietuvos karinių jūrų pajėgų labai seklių vandenų išminavimo komanda.

NATO Ypač greito reagavimo pajėgose nuo 2017 metų sausio 1 dienos budi Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotojo pėstininkų bataliono pėstininkų kuopa, dar vadina „Piranijų“ kuopa. Lietuvos karių kuopa kartu su logistines operacijas užtikrinančiu Nacionaliniu paramos elementu yra priskirta Jungtinės Karalystės vadovaujamam Sausumos pajėgų elementui. Lietuvos

kariai užduotis vykdys Danijos kariuomenės bataliono sudėtyje. Lietuvos kariai budėjimo metu taip pat vykdys intensyvias treniruotes su sąjungininkais dalyvaujami pratybose šalyje ir Danijoje.

Septynių valstybių – Danijos, Estijos, Jungtinės Karalystės, Latvijos, Lietuvos, Nyderlandų ir Norvegijos – karių pagrindu kuriamose Jungtinėse ekspedicinėse pajėgose (JEF), skirtose kovai su bet kokio pobūdžio krizėmis, 2017–2019 metais budės Lietuvos kariuomenės pėstininkų kuopa, Karo policijos ir nacionalinės paramos elementai. Jungtinės ekspedicinės pajė-

gos operacinių pajėgumų planuoja pasiekti 2018 metais.

Lietuvos kariai 2017 metais Europos Sajungos kovinėje grupėje nedalyvaus, artimiausias budėjimas numytas 2019 metais.

Visi Lietuvos kariai, priskirti sąjungininkų greitojo reagavimo junginiams, budėjimo metu tarnaus savo nuolatinėse dislokacijos vietose, savo šalyje, tačiau išlaikys labai aukštą parengtį ir, jei būtų priimtas sprendimas siusti tarpautinės pajėgas į operaciją, į nustatytą užduoties rajoną, jie bus pasirengę išvykti per nustatytą laiką.

KAM informacija



Jaunystė, praėjusi kovose ir kalėjimuose

Partizano Jono ABUKAUSKO 90-mečiui

Sausio 8 dieną neeilinis Utenos rajone, Remeikių kaime, gyvenančio Vyčio kryžiaus ordininko (apdovanotas 2006 metais) Jono Abukausko gimtadienis. Tą dieną jis perkops 90-uosius gyvenimo metus. Vienas beliko iš kovojo Audros partizanų būrio vyrų, metai ir ligos retino jų gretas. Prieš metus palaidojo ištikimiausią bendražygį Antaną Kazakevičių (1925–2015), su kuriuo dalyvavo ne viename susirėmimme su stribais, su kuriuo Sibiro kalėjimuose praleido 25 jaunystės metus.

„Ramos jaunystės, galima sakyti, kaip ir neturėjau, – sako Jonas Abukauskas. – Pro Norvaišius praėjus frontui, pušynėlio apkasuose suradome krūvą užkastų šautuvų. Mes, kaimo paugliai, juos išsitampėme. Kažkas iškundė. Mane, septyniolikmetį, kaip vyriausiąjį, Karo tribunolas nuteisė



penkeriems metams. Kaltinamojoje išvadoje rašoma: „Jonas Abukauskas, s. Prano, su paugliais po fronto surinko 30 įvairių ginklų. Pats paėmė 5 šautuvus, juos išdalijo, o vieną pasiliko sau. Su tuo šautuvu 1944 metų rugsėjo 1 dieną buvo suimtas ir 1944 metų spalio 26 dieną nuteistas penkeriems metams be teisių apribojimo“. Iš pradžių laikė Vilniuje, Rasų gatvėje, vėliau išvežė į Šilutės lagerį. Pergalės proga bausmę sušvelnino iki trijų metų. Grįžau iš lagerio 1947 metų rugpjūčio 3 dieną išvargės ir silpnas.

Niekas manęs nekvetė į mišką, bet, kai gavau šaukimą į kariuomenę, nusprendžiau: „Ne, šito jau nebus“. Taip 1949 metų birželį ištojau į brolių Felikso ir Broniaus Stasiškių būrį. Jie buvo išgretimo Žaibiškių kaimo, mane pažinojo ir pasitikėjo. Partizanavau iki 1952 metų vasario pradžios, daugiau nei metus buvau Audros partizanų būriovadu“.

Laisvėje partizanas Jonas Abukauskas pagyveno kiek daugiau nei 8 mėnesius. Per tą laiką sukūrė šeimą. „Turėjau pradėti ramų kasdieninį gyvenimą, o Jame reikėjo ištikimo ir nuoširdaus žmogaus – sako Jonas Abukauskas. – Dairytis toli nereikėjo, nes gretimame Remeikių kaime gyveno narsi mergina Bronytė Indrašiutė, mūsų partizanų būrio talkininkė ir ryšininkė“. Taip 1952 metų vasario 20 dieną Dusetų raijono metrikacijos skyriuje, kuriam tuo

metu priklausė Užpalių valsčius, Jonas Abukauskas ir Bronislava Indrašiutė įregistruojo civilinę santuoką, o vasario 27 dieną ją ištikimybės Sakramentu suvirtino Užpalių bažnyčioje.

Deja, jų šeimyninė laimė truko vos aštuonis mėnesius. 1952 metų spalio 16 dieną Joną Abukauską su trimis buvusiais partizanais areštavo. Teisė 1953 metų sausio 25–26 dienomis Pabaltijo karinės apygardos karo tribunolas. Nusprendis buvo žiaurus: Joną Abukauską ir Juozą Zavecką pasmerkė myriop, Vytautui Abukauskui ir Albinui Rožei skyrė po 25 metus nelaisvės. 1953 metų birželio 5 dieną mirties bausmė buvo pakeista į 25 metus kalėjimo ir prasidėjo vergiškos kalinio dienos Omsko, Taišeto, Vladimiro ir Mordovijos lageriuose. Viską ištverė, viską iškentėjo ir pas šeimą grįžo 1976-ųjų rudeni. Vėl galėjo apkabinti brangius žmones: žmoną Bronytę Indrašiutę, dukrelę Vandą, gimusią 1953 metų kovo 24 dieną, penkiamečių vaikaitį Gintarą Gaidamavičių.

„Lageriuose gyvenimą pradėjau septyniolikmetis jaunuolis, o baigiau jau 50 metų vyras, bet dėl to nė kiek nesigailiu. Juk kovota buvo ne veltui, per kančias ir kraują mūsų brangi Lietuva tapo nepriklausoma. Kalinamas išmokaustaliaus amato, kuris man labai praverė. Įsigijome trobesius Remeikių kaime, suremontavome namą, pratekantis upelis virto gražiu tvenkiniu. Se-

Sveikiname

Nuoširdžiai sveikiname partizaną **Joną ABUKAUSKĄ** garbingo 90-ojo jubiliejaus proga. Sveikatos, prasmingo ir šviesaus gyvenimo! Ačiū Jums už neužmirštamas tautos Laisvės kovas.

Partizano Antano Kazakevičiaus giminės ir artimieji

80-ojo gimtadienio proga sveikiname buvusį tremtinį **Česlovą DAMB-RAUSKĄ**. Linkime sveikatos, daug gražių gyvenimo akimirkų ir laimingų 2017 metų.

Buriatijos miškų draugai

75-ojo gimtadienio proga sveikiname LPKTS Jurbarko filialo buvusius tremtinius **Zenoną ŠIMAITĮ ir Eleonorą GIRDŽIUVIENĘ**. Linkime sėkmės, sveikatos ir Dievo palaimos.

LPKTS Jurbarko filialo valdyba

Nuoširdžiai sveikiname jubilieus švenčiančius likimo seses ir brolius: **Antaną SRIBIKĘ ir Aldoną SINKŪNIENĘ – 85-ajį,** **Danutę ČYŽIENĘ ir Vandą TUČIENĘ – 80-ajį,** **Eugeniją DRAGŪNIENĘ, Oną BEREZINĄ, Aldoną JONELIŪKŠTIENĘ ir Ireną DŽIŪVIENĘ – 75-ajį,** **Reginą MACYTE – 70-ajį,** **Valentiną ŠČERBAKOVĄ – 65-ajį.** Linkime sveikatos, stiprybės ir Dievo palaimos.

LPKTS Biržų filialas

Jubiliejaus proga sveikiname LPKTS Pasvalio filialo narius: **Mariją TEKUTIENĘ, Reginą TERVYDIENĘ ir**

Petra ŠALUČKĄ – 90-ojo, **Mariją JASIŪNIENĘ ir Praną LEIMONTĄ – 85-ojo,** **Ireną Teresę SIDARAVIČIENĘ – 75-ojo,** **Ireną KRIVICKIENĘ – 70-ojo,** **Laimutę SIMONAITIENĘ, Berutę KANIUŠIENĘ ir** **Birutę ŠVEDAVIČIENĘ – 60-ojo.**

Linkime sveikatos, šviesių gyvenimo akimirkų, ištvermės ir prašome Dievo palaimos Jums ir Jūsų artimiesiems.

LPKTS Pasvalio filialas



natvėje mėgstu tame pažvejoti“.

Kol turėjo sveikatos, Jonas Abukauskas neliko nuošalyje. Buvo atkurtos Vytauto partizanų apygardos tarybos narių, apygardos vado Broniaus Zabulio pavaduotoju, dalyvavo įvairiuose partizanų atminimo ir pagerbiimo renginiuose. Jo didžiausias siekis buvo nepamiršti žuvusių Audros partizanų būrio vyrų. Kartu su Antanu Kazakevičiumi ir kitais talkininkais įamžino bendražygį krauju aplaistytas vietas Antadavainės, Martinčiūnų, Paindrės, Remeikių ir kituose kaimuose. Paraše išsamius atsiminimus apie Audros partizanų būrį ir kovotojus. Viskas būtina išsaugoti ir palikti ateinančioms kartoms. Stengėsi 2012 metais kasinėjant surasti žuvusio brolio Vytauto Abukausko ir jo kovos draugų palaikus prie buvusio Dusetų miestelio skribyno. Deja, nežinia, kur juos

nukišo okupantų tarnai.

O kiek garbių svečių: Seimo narių ir politikų, žurnalistų ir kraštotyrininkų, lankėsi vaišingoje Jono ir Bronislavos Abukauskų sodyboje. Čia buvo sukaamas filmas „Raudonasis teroras gintarinėje pakrantėje“ (režisierius Ken Gumbert), kuriame nemažai epizodų iš Jono Abukausko, Antano Kazakevičiaus ir kitų partizanų gyvenimo.

Metaislegia ne tik pečius, bet dar primeta įvairių ligų. Devyniasdešimtmetis Jonas Abukauskas dar apeina savo valdas Remeikiuose, pasiklauso, kaip žiemoją aviliuose jo globojamos bitelės. Žmona Bronytė, gruodžio 17 dieną patyrusi insultą, buvo gydoma Utenos ligoninėje, jau visai nebesikelia iš patalo. Tačiau neliks jie vienisi, bus gražiai ir iškilmingai pagerbtii giminių, kaimynų ir raijono valdžios.

Vytautas INDRAŠIUS



Pabėgimas iš Intos lagerio

Sulaukiau skambučio iš Mažeikiuose gyvenančio šio miesto Garbės piliečio, LPKS Mažeikių skyriaus pirmininko Alberto Ruginio. Jis prašė parašyti apie Tauragės rajono Gaurės miestelyje gyvenantį lagerio draugą Antaną Žemaitį, atšventusį savo 90 metų sukaktį (gimęs 1926 metų spalio 25 dieną).

Albertas Ruginis gimė 1931 metų gruodžio 9-ają Mažeikiuose. Tėvelis Jonas buvo siuvėjas, mama Ieva – namų šeimininkė. Baigęs keturias gimnazijos klases, ruošėsi stoti į Kauno dailės technikumą. 1945 metais buvo tapęs pogrindinės organizacijos nariu (slapyvardis – Alksnis), platino atsišaukimus. 1949 metais suimtas, uždarytas saugume, vėliau perkeltas į Vidaus reikalų ministerijos kalėjimą.

Apie įkalinimą Mažeikiuose Albertas Ruginis savo atsiminimuose taip rašė: „1949 metų birželio mėnesį, po penkių dienų praleistų saugumo būstinių, patekau į Mažeikių kalėjimo 1-ąją kamerą. Kameroje radau mažeikiškius „Jaunujių Lietuvos partizanų“ organizacijos narius: Steponą Vorą, Romą Makauską ir Vytautą Buivydą, „Sakalų“ štabo vadą Antaną Čerkasą ir štabo narę Olesį Pundzių. Taip pat nesenai po Purvių miško kautynių į nelaisvę patekusį Vyčio būrio partizaną Adomą Žukauską ir būrio ryšininkus bei rėmėjus Kazį Paulauską ir Stasių Kojeļį. Prižiūrėtojas per durų langelį padavė kirpimosi mašinėlę, ir vyrai man trumpai nukirpo plaukus. Dar patarė prie kameros sienų nesiliesti, po gultais nelėsti, dienomis negulėti. Nakčiai uždegdavo žibalinę lempą be stiklo, kuri labai rūkdavo. Nuolėjimai buvo juodos, o mums, kvėpuojantiems tokiu oru, po nosimi buvo juodi „ūsai“. Gulėjom ant gultų kaip silkės ir ant šonos vertėmės pagal komandą kartu...“

Iš Mažeikių pervežtas į Šiaulių kalėjimą, vėliau Albertas kalėjo Lukiškėse. Buvo nuteistas septyneriems metams lagerio, išvežtas į Intą (Komija), dirbo akmens anglies kasykloje. 1954 metų pabaigoje paleistas. Grįžęs į Mažeikius dirbo įvairius darbus. Baigęs vakarinę mokyklą, išstojo į Veterinarijos akademiją, kur īgijo zootechniko specialybę. Iki pensijos dirbo Mažeikių veislinskystės stotyje.

Albertas Ruginis pasakojo, kad į jų lagerio punktą Intoje 1953 metų vasarą Antanas Žemaitis buvo atkeltas iš 2-ojo lagerio. Iki tol vyros dirbo šachtoje geodezininku, nes šio mokslo buvo ragavęs Lietuvoje. Su draugu Jonu Valaičiu sumanė prasikasti iš šachtos tunnelių į laisvą zoną ir pabėgti. Apskaičiavo kryptį ir atstumą, kur turėjo iškilti į paviršių. Pusantro metro kasėsi į šoną, paskui kilo į viršų. Vyrams pasisekė, ir jie iš sargybinių su šunimis nesaugomos zonos pabėgo. Nukeliavo toli, šimtus kilometrų. Važiavo traukiniais Pečioros link, iš ten svajojo patekti į Lietuvą. Prieš didesnes geležinkelio stotis iš vagono išsokdavo, o traukiniu pajudėjus, vėl įsiropšdavo į juos. Tačiau po trijų dienų buvo susekti ir suimti mažoje geležinkelio stotelėje, kur lau-

kė traukinio, nuvažiavus jau šimtus kilometrų. Nuo bemiegėjų naktį buvo gerokai išvargė, tad užsnūdo. Konvojuojant į įkalinimo vietą, pakelius jų nenušovė, kaip įprasta „bandant pabėgti“ ar „pasipriešinant“, bet grąžino į lagerį. Vyrai jau buvo gavę maksimalią bausmę, po 25 metus lagerio, tad termino pratęsti teismas negalėjo. Tad sugalvojo gudrybę: tarsi perteisė, sumažino bausmę iki 15 metų, o už pabėgimą tą dešimtį vėl pridėjo. Kad kitiems būtų pamoka. Sugriežtino kalėjimo sąlygas: vieniems metams įgrūdo į vienutes. Iš kalėjimo Antaną į Intos lagerį ir atvežė, o Jonas Valaitis išvežtas kitur.

Lageryje apie bėglį Antaną Žemaitį pasklidė žinia. Tokius žmones kalinių gerbė. Žinoma, drąsiųjų Intoje užteko: paminėdavo Lietuvos valstybines šventes, burdavosidraugęn, padėdavocieni kitiems. Taddarpriestassventesatkakliausius uždarydavo keliom dienom į uždarą, gerai saugomą baraką, vadinančią „burą“ (griežto režimo baraką).

Albertas su Antanu dirbo vienoje šachtoje. „Jis buvo vis dar stiprus, stambus vyras, o aš – tarsi jos priešingybė, – sakė Albertas Ruginis. – Sumumis kalėjo mons. Kazimieras Vasiliauskas, kiti žinomi Lietuvos žmonės. Taip pat Vytas Papievis iš Anykščių, Povilas Jočiūnas iš Ukmergės, Alfa Gailiušis iš Panevėžio, Juozas Juras. Su Antanu artimai nebendravau, tačiau vienas kitą pažinome.“

Éjo 1954 metai. Žmoniškesnės tarp kalinių gyvenimo sąlygos, praeityliuko patys sunkiausiai bado, kalinių fizinių ir moralinių priespaudos metai. Nors iš anglų šachtos po pamainos išvargusius atgal į lagerį tebelydėjo konvojaus kulkos virš galvų, o kartais dar suguldytus į kelio purvą atsiliekančiuosius grybšteldavo vilkšuniai, tačiau ore tvyro permainų nuojauta. Intos Minlago 3 lagerio punkte (DLP) buvo 4000 kalinių, iš jų net 800 lietuvių. Daugiausia jaunimo: kaimo bernelių, studentų ir gimnazistų. Iš to būrio po daugelio metų išryškėjo būsimasis monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas, nuolatinis TV „Koridos“ dalyvis Stasys Panceris. Tai bus vėliau... O tada (1954 metų pavasarį), pajutė palengvėjusį režimą, savo barake šventę Velykas. Grupelemis (kad niekas nepastebėtų) atliko išpažintį. Kunigų turėjo net keletą.

„Pamenu, majoras Borodulinas radio Leono Petkevičiaus nuo Kaišiadorių spintelėje gabaliuką duonos. Sužinojęs kieno, užriko pavaldiniui: „Lietuvis, Žalio Velnio gauja! Užrašyk jam penkias paras!“ Éjo kalbos, kad Borodulinas iš Žalio Velnio pasalos Lietuvoje ištrūko vienais apatiniais. Ten stribais tarnavo jo broliai.

Jau ir grotos nuimtos, numeriai nuo spec. aprangos nuplėsti, barakai neberakinami, net laiškus rašom... Ir po keiliolika rublių už darbą gauname, galime „kabačkovaja ikra“ ar „kombinžiro“ lagerio parduotuvėje nusipirkti, o kartais net parūgusios obuolių košės („povidlos“). Vyrai plaukus bando auginti, prižiūrėtojai, tiesa, tokius gaudo ir žirklėmis varo driūžę per pakauši.

Pačioje 1954 metų pabaigoje gavau



Gaurės pagrindinės mokyklos jaunieji kraštotyrininkai su Antanu ir Konstancija Žemaičiais, 2012 metai

pranešimą, kad kaip suimtas nepilnametis, esu amnestuojamas. Kartu su Gediminu Račinsku nešémės pustuščiagaminą, užtat pagamintą Vytauto Ažuolo, buvusio salantiškio cirkininko, nardžiusio per ugnies žiedus ir peilius... Šiaurus pašvaistė nušvietė kelią, kuriuo traukėme link Intos miesto žiburių...“

Prieš kurį laiką apie gyvenimą ir nutikimus lageryje Albertas Ruginis pradėjo rašyti į „Tremtinį“, rajoninę ir respublikinę spaudą. Išleido politinių kalinių gyvenimo komiksus. Rašiniuose paminėdavo ir Antano Žemaičio pardavę. Kartą sulaukėjo skambučio. Ilgai kalbėjosi, Antanas sakė yra užrašęs 50 puslapių savo atsiminimą. Jų kopija ir atkeliao į Mažeikius Albertui...

Reikia pridurti, kad 1999 metais A. Ruginis kartu su muziejininku Algimantu Muturu surado partizanų žūties ir užkasimo vietą. Palaikai iškilmingai buvo palaidoti Sedoje. 2003 metais inicijavo penkių stribų būstinių, kaip žmonių kankinimo vietų, pažymėjimą atminimo lentomis Sedos, Židikų ir Viešnių miesteliuose. Jo pastangomis partizanų žūties vietose Milių, Dagių, Purvinės, Balėnų, Plikšilės, Žemalės ir Kalnujų miškuose, Vadagių ir Senmiestės kaimuose pastatytai ir iškilmingai atidengti atminimo ženklai, taip pat paminklinis akmuo Pievėnuose. 2012

metų Vasario 16-osios proga Albertas Ruginis apdovanotas LPKTS medaliu „Už nuopelnus Lietuvai“, 2013 metais – Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių bendrijos „Vilties žvaigžde“.

Antano Žemaičio prisiminimus „Išgyventi padėjo jaunystė“ yra užrašė ir Tauragės rajono Gaurės pagrindinės mokyklos kraštotyrininkai, vadovaujami istorijos mokytojos metodininkės Aušros Norvilienės. Anot moksleivių, tai labai šviesios atminties žmogus, įdomus pašnekovas ir žinantis, kiek jam teko gyvenime patirti sunkumų, išgyventi įvairių tragedijų, netekčių – jis dar pakankamai stiprus. Buvęs politinis kalinas ir tremtinys jautriai papasakojo savo išgyvenimus, net bražė atmintyje išlikusius barakų planus, pasakojo apie skurdžią ir apgailėtiną savo dalią. Kamilė Dubytė ir Simona Vasiliauskaitė su šiuo darbu 2012 metais dalyvavo Nacionalinėje mokinių ir jaunimo kraštotyros konferencijoje, ten apie Antaną Žemaitį skaitė pranešimą. Darbas buvo įvertintas labai gerai, Švietimo ir mokslo ministerijos pagerbtos ne tik pranešėjos, bet ir jaunosios kraštotyrininkės Indrė Macijauskaitė, Ovidija Kubiliūtė, Evelina Girgždytė, taip pat mokytoja Aušra Norvilienė.

(Bus daugiau)
Stanislovas ABROMAVIČIUS

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumerata priimama bet kuriame „Lietuvos pašto“, „Pay Post“ skyriuje, per „Lietuvos pašto“ laiškininką, paskambinius informacijos

tel. 8 700 55 400, internetu www.prenumeruok.lt.

Laikraštis išeina 4 kartus per mėnesį.

Prenumeratos indeksas 0117. Kaina:

**1 mėn. – 2,45, 3 mėn. – 7,34,
6 mėn. – 14,69 Eur.**



Alfonsui Morkūnui-Plienui atminti

Alfonsas Morkūnas gimė 1908 metų sausio 27 dieną Ukmergės apskrities Žemaitkiemio valsčiaus Juodžiūnų kaime vidutinių ūkininkų, dirbusių 10 hektarų žemės, Jono ir Veronikos (Šerelytės) Morkūnų darbščioje, patriotinėje šeimoje. Šeimoje augo trys sūnūs: Alfonsas, gimęs 1908 metais, Stanislavas, gimęs 1912 metais, ir Karolis, gimęs 1920 metais.

Paaugę vaikai mokėsi Lyduokių mokykloje, kuri nuo namų buvo už trijų kilometrų. Šiltesniu metu Alfonsas bėgas pėstute eidavo į mokyklą. Tėvas anksti mirė, todėl jo vaikams teko pažinti sunkaus darbo skonių.

Alfonsas tarnavo Lietuvos kariuomenėje ir ten jam buvo suteiktas vyr. puskarininkio karinis laipsnis. 1931 metais liko liktiniu. Alfonsas buvo geras raitelis ir švenčių progomis dalyvaujavo sporto varžybose. Tarnaudamas kariuomenėje išjego vairuotojo pažymėjimą.

1935 metais Alfonsas Kaune susituokė su Onute Kazlauskaitė iš Šienviežių kaimo, nuo Anykščių. 1935 metais gimė jų duktė Elvida, o 1936 metais – sūnus Teisutis.

1940 metais sovietų okupaciją sutiko nepalankiai – tais pačiais metais jis pasitraukė iš kariės tarnybos ir dirbo savo ūkyje. Aktyviai dalyvavo 1941 metų sukilime, buvo sužeistas. 1942 metais mirė Alfonso žmona, palaidota Lyduokiuose.

1944 metais Alfonsas su broliu Karoliu tarnavo Vietinėje rinktinėje. Sovietams antrą kartą okupavus Lietuvą, vienuolika Juodžiūnų kaimo vyrų išejo partizanauti. Iš jų aštuoni paaukojo gyvybę už Lietuvos laisvę, trys buvo suimi, žiauriai tardyti ir nuteisti. Tai: Adomas Vaclovas-Lokys, Ignas (1920–1946), Bradulskas Jonas-Joke-

ris, Jono (1928–1949), Bradulskas Nikodemas-Alksnis, Jono (1926–1945), Druskius Kazys, Jurgis (gimęs 1909 metais, suimtas 1944 metų spalio 21 dieną), Morkūnas Alfonsas-Plienas, Jono (1908–1949), Morkūnas Karolis-Klevas, Jono (1920–1948), Morkūnas Kostas-Beržas, Kazimiero (1927–1946), Morkūnas Rapolas-Karklas, Kazimiero (suimtas 1947 metais), Morkūnas Stanislovas-Tarzanas, Jono (gimęs 1912 metais, suimtas 1965 metais), Vaičiūnas Antanas-Skirmantas, Karolio (1919–1952), Vaičiūnas Vincentas-Dagilis, Karolio (1924–1946).

Iš jų keli buvo būrių bei kuopų vadai, bet daugiausia partizaninėje kovoje pasižymėjo ir aukščiausias pareigas éjo Alfonsas Morkūnas-Plienas. Jis greitai suorganizavo partizanų būrių ir jam vadovavo.

1944 metų rugsėjo–spalio mėnesiais J. Šibailai émus organizuoti Balninkiečių laisvés rinktinę, Plienas buvo vienas iš rinktinės organizatorių ir vieno rinktinės dalinio bei būrio vadasis. Plieno dalinys ir būrys veikė Žemaitkiemio, Šešuolių, Lyduokių, Kurklių, taip pat Želvos, Pabaisko ir Širvintų valsčiaus apylinkėse. Puskarininkis A. Morkūnas-Plienas buvo ne tik veiklus, drąsus, sumanus, bet ižvalgus ir atsargus bei drausmingas dalinio vadasis. Kiek jo dalinyje buvo vyru, duomenų neaptikta, nes jis stovyklaudavo su savo kuopos dydžio būriu. Dalinys susirinkdavo tik stambesnėms užduotims vykdyti, o įvykdės užduotij išsiskirstydavo atskirais būriais, turbūt todėl agentai dažnai mini tik jo būrių.

1945 metais Balninkiečių rinktinė rengesi centralizacijai. 1945 metų gruodį Balninkiečių rinktinės pagrindu įkurta DKA B rinktinė, kuri buvo

susiskirstyta į tris, vėliau į penkis batalionus. Rinktinės vadu apygardos vadu pavaduotojo teisėmis paskirtas psk. A. Morkūnas-Plienas, štabo viršinininku mokytojas J. Šibaila-Diedukas. 1945 metais radus A. Morkūno sodyboje bunkerį, senoji Morkūnenė su savo vaikaičiais namie negyveno, slapsėsi pas svetimus žmones. Išskverbus į DKA vadovybę agentui J. Markuliu „Ereliui“ ir 1946 metų birželio 29 dieną perėmus DKA vado pareigas saugumo agentui Viktorui Pečiūrai „Griežtui“, DKA A rinktinė per dvejus metus buvo sunaikinta. B rinktinė nepaklusė „Griežto“ įsakymui pranešti ryšininkų pavardes, slapyvardžius, namų adresus bei ginklų saugojimo vietas, o gruodžiui išsiskirstydavo rinktinės su MGB kontroluojama DKA vadovybe ir liko nesunaikinta. 1948 metų rugpjūčio 14 dieną B rinktinei suteiktas DKA statusas ir užmegzti ryšiai su Lietuvos Rytų srities partizanų vadovybe. DKA vadu paskirtas psk. A. Morkūnas-Plienas ir jam suteiktas kapitono karinis laipsnis.

1948 metų vasario 10 dieną Juodžiūnų kaimo netikėtai žuvus Plieno broliui Karoliui Morkūnui-Klevui, neišlaikė jo motinos širdis. Ji mirė, palaidota Lyduokių kapinėse. MGB labai norėjo Plienių sunaikinti, todėl už jo galvą paskyrė 100 tūkstančių rublių premiją. 1949 metų gruodžio 30 dieną agento „Veter“ nurodytoje vietoje enkavedistai apsupo Pabaisko valsčiaus Juodkiškių kaimo mokyklos ūkinius pastatus ir darydami kratą daržinėje radio po arklių gardu įrengtą bunkerį, kuriaame buvo apsistoję DKA vadovai. Mušio metu žuvo DKA vadasis kapitonas A. Morkūnas-Plienas ir dar keturi vadovai. 1989 metų liepos 29 dieną žuvusiųjų palaikai perlaidoti Ukmergės



Dukstynos kapinėse.

1951 metais suimti ir laikyti namų arešte Plieno šešiolikmetė duktė Elvida ir penkiolikmetis sūnus Teisutis, o 1952 metų rugpjūčio 2 dieną ištremti į Sibirą. Lyduokių kalvėje Gasininkas spėjo įduoti Teisučiui kailinukus ir kepaluką duonos. Su juo net 18 parų buvo vežamas iki Krasnojarsko.

Stanislovas Morkūnas-Tarzanas nuo 1955 metų slapstėsi vienas. 1965 metais buvo susektas, suimtas ir nuteistas 15 metų. Kalėjo Permės ir Mordovijos lageriuose. Į Lietuvą grijo 1980 metais. Mirė 1994 metais, palaidotas Ukmergės kapinėse.

Po mirties A. Morkūnui-Plienui suteiktas kario savanorio statusas, o 1998 metų lapkričio 23 dieną Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto apdovanotas Vyčio Kryžiaus 1-ojo laipsnio ordinu.

**Iš Kazio Strazdo knygos
„Ukmergės krašto
Laisvės kovų keliais“**



Bronius Kazakevičius-Narsutis išdavystė pasmerkė Antaną Kazakevičių sunkiems išbandymams, tardymams, kankinimams, kol galė gale jis buvo nuteistas 25 metams nelaisvės ir 5 metams tremties, išsiunčiant į politinių kalinių lagerį Omske, vėliau – į Mordovijos, Permės, Čiūnos lagerius. Atbuves visus 25 metus nelaisvėje, Antanas Kazakevičius į Lietuvą grįžti negalėjo, 5 metų tremties laikotarpį gyvė kaimyninėje Latvijoje. (keliamas į 7 psl.)

Paskutinis Audros būrio vadasis Antanas Kazakevičius-Narsutis

Prasidėjus Naujiesiems metams ne tik planuojamame ateiti, bet mintimis prisimename ir nesenai išėjusius Amžinybėn savo artimuosius, draugus, Laisvės kovų dalyvius, kuriems esame dėkingi už šiandieninių gyvenimų laisvoje šalyje. Vienas jų – Lietuvos partizanas, Lietuvos laisvės kovų sajūdžio narys, Vyčio Kryžiaus IV laipsnio ordino kavalierius Antanas Kazakevičius, kurio mirties metinės buvo garbingai paminklė Dusetų kapinėse, jo garbei buvo išsautos salvės. Dalyvavo Zarasų ir Utenos šauliai, artimieji, kaimynai, istorikai ir kovos už Laisvę bendražygiai partizanai – buvęs Audros būrio vadasis Jonas Abukauskas-Siaubas, partizanas Bronius Navickas, ryšininkas Antanas Kazlauskas, Bronius Vilutis ir kt.

Dusetų kapinėse, prie partizano Antano Kazakevičiūs kapo, savo ištikimybė Lietuvai prisiekė ir buvo priimtas į šaulių būrij naujas narys.

Dvasinės stiprybės ir patriotiškumo tikrai galima pasisemti iš tokijų žmonių, kaip partizanas Antanas Kazakevičius.

Gimęs 1925 metais rugpjūčio 25 dieną Juozo ir Elenos Kazakevičių šeimoje Bikiūnų kaime, Utenos rajone, ir būdamas gana jaunas, jis jau turėjo apsispręsti dėl savo gyvenimo kelio. Nenorėdamas tarnauti Raudonojoje armijoje Antanas 1944 metų rugsėjį pasirinko partizano kelią. Pradžioje kovojo kartu su bendražygiais, dalyvavo kautynėse Ilgamiškyje, Baraukoje. Buvo sužeistas, tačiau išliuogė į eglės viršūnę ir pasislėpęs tarp tankių medžio šakų, prieš nepastebėtas, išliko gyvas. Sūnui tapus partizanu iškilo grėsmė ir šeimai – buvo suimtas Antano Kazakevičiaus tévas Juozas. Jis nuteisė 10 metų nelaisvės, įkalino Čeliabinsko kalėjime, kur jis išgyveno tik pusę metų.

Žuvus daugeliui kovos draugų, Antanas Kazakevičius įsijungė į stiprų rezistencinio pasipriešinimo kunigaikščio Margio rinktinės Audros partizanų būrių, kuris veikė Algimanto apygardos sudėtyje. Tuo metu būriovadas buvo Jonas Abukauskas-Siaubas, su kuriuo Antanas draugavo iki pat savo mirties. Audros būrije sutiko ir kitus žinomus partizanus. Antanas Kazakevičius turėjo slapyvardžius Bangaitis, Narsutis, Viesulas.

1952 metų vasarą Antanas Kazakevičius tapo Audros būrio vadu. Parti-

zanai laikėsi griežtų veiklos taisyklių, veiklos kryptis gaudavo iš rinktinės ir apygardos, tačiau nelygioje kovoje partizanų gretos retėjo. Kad būtų geriau slapstytis, išsilaikti ir kovoti toliau, partizanai išsiskirstė nedideliais būreliais, mažesnėmis grupelėmis, susitikdavo su gretimų būrių partizanais. NKVD šantažuodami, kankindami, baugindami verbavo partizanus, kad išduotų savuosius. Prasidėjo išdavystės. 1953 metų vasario 28 dieną Antanas Kazakevičius su Alfonsu Svilu-Steikumi atvyko į Kušlių mišką prie Bajorų kaimo susitikti su pasipriešinimo vadu Broniumi Kalyčiu-Siaubu, pakvietusiu juos į susitikimą. Tačiau šis jau buvo užverbotas KGB agentas. Išdavė bendražygius, suėmė Antaną Kazakevičių, o Steikui sušaudė dar pakeliui, bevažiuojant priduoti Antaną operatyviniams darbuotojams. Šio susitikimo metu pamatės Bronius Kalyčio ginklą, Antanas Kazakevičius buvo pastabus ir pasakė, jog jų kraštuose su tokiais ginklais vaikšto provokatoriai, tačiau B. Kalytis išsigynė (iš agentūrinės bylos Nr. 21 „Vostok“). Žuvus Steikui, Bronius Kalytis atsiskleidė, kas esas.

Partizanas Antanas Kazakevičius buvo paskutinis Audros būrio vadasis.



2017 m. sausio 6 d.

Tremtinys

Nr. 1 (1215)

7

Lietuvos laisvės armijai – 75 metai

(atkelta iš 2 psl.)

Jis supažindino renginio dalyvius su Lietuvos laisvės armijos reikšmingumu mūsų tautos nepriklausomybės siekiams.

Atlikdami muzikinius kūrinius renginio dalyvius sveikino Kauno Juozo Naujalo muzikos gimnazijos smuiko klasės mokiniai. Jų vadovė – mokytoja Ilona Klusaitė, buvusio Kęstučio apygardos partizano Miko Kluso dukra.

Organizacijos pirmininkė pristatė organizacijos sukurtus LLA jubiliejinius atminimo ženklus-medalius, kuriais už nuopelnus sajungai ir Tėvynei bus apdovanoti organizacijos nariai. Dizaino autoriai – Lietuvos nepriklausomybės gynėjai, LLA sajungos nariai, telšiškiai broliai Feliksas ir Vytautas Kybartai. Apdovanojimus pirmininkė įteikė kartu su pavaduotoju Antanu Rašinsku, talkininkaujant LLA sajungos nariui, karininkų sajungos atstovui, ats. ltn. Anicetui Varioniui. Pirmiausia buvo apdovanojami nusipelnę asmenys jau

po mirties. Apdovanojimus atsiėmė mirusiųjų artimieji.

LLA atminimo ženklas-medalis įteiktas šios organizacijos atkūrėjui Vytautui Urbikui. Jis buvo Kelmės r. mokytojas. Deja, po metų nuo atkūrimo, Vytautas Urbikas išėjo į Amžinybę. Apdovanojimą priėmė žmona Irena. Antras apdovanojimas skirtas buvusiam 1944 metų LLA kariui ir atkurtos LLA sajungos nariui Alfredui Dauginiui. Apdovanojimą priėmė vaikaitė Monika Navickienė, LR Seimo narė. Trečias apdovanojimas įteiktas (po mirties) Leonui Vilučiui, buvusiam Kazio Vėverskištabo pareigūnui. Apdovanojimą atsiėmė sūnus Gintaras Vilutis. Kitas – Mikui Klusui, 1943–1944 metų LLA kariui, vėliau tapusiam Kęstučio apygardos partizanui, atkurtos LLA sajungos nariui. Apdovanojimą atsiėmė dukros Ilona ir Loreta. Apdovanojimas po mirties suteiktas Lietuvos karininkui Jonui Semaškai-Liepai, Antrojo pasaulinio karo dalyviui. Išsiveržęs iš Staling-

rado karo „katilo“, 1945 metų pavasarį, jis per Kuršą patiko į Žemaitiją pas partizanus. 1945 metų rudenį pasitarime Vlado Montvydo partizanų būryje buvo išrinktas Lietuvos laisvės armijos Žemaičių leģiono vadu. Šiame sukanka 70 metų nuo jo nužudymo.

Padėkota Vakarų šaulių 3-osios rinktinės šauliui Virgilijui Valančiauskui. Jis pasitarės su Lietuvos šauliais, karių kūrėjų organizacijos nariais, paragino tapti šios organizacijos nariais. Dabar organizaciją viejina 80 naujų narių, tapo pu siau sukarinta. Istorija kartojasi – 1944 metais Lietuvos laisvės armijos organizacijoje dauguma narių buvo kariškiai.

Minėjimo pabaigoje patriotines dainas atliko Kauno šaulių vyru choras „Trimitas“. Lietuvos laisvės armijos sajungos pirmininkė Irena Giedraitienė padėkojo svečiams ir organizacijos nariams, kvietė pasivaisinti Žemaitijos šaulių virta kareiviška koše ir arbata.

Irena MONTVYDAITĖ-GIEDRAITIENĖ

Paskutinis Audros būrio vadas Antanas Kazakevičius-Narsutis

(atkelta iš 6 psl.)

Po 25 metų kalinimo ir 5 metų tremties laikotarpio jis grįžo į Lietuvą, tačiau jau po kelių dienų gavo pranešimą, kad grįžti į Lietuvą jam vis dar draudžiama. Vėl reikėjo krausytis į Latviją. Sugrįžti į Lietuvą pavyko tik prasidėjus Atgimimui. Partizanas Antanas Kazakevičius apsigyveno gimtajame Bikūnų kaime. Dalyvaudavo buvusių partizanų ir Lietuvos laisvės kovos sajūdžio renginiuose, kartu su bendražygiu Jonu Abukausku-Siaubu, Vyčio Kryžiaus ordininku, rūpinosi partizanų žūties vietų įamžinimu Utenos rajone.

Patyrės išdavystę, kankinimus, tremtį, ištveręs badą, šaltį, dirbęs katorgiškus darbus Antanas Kazakevičius sulaukė garbingo 90 metų jubiliejaus.

1998 metų lapkričio 23 dieną Prezidento Valdo Adamkaus įsaku Antanas Kazakevičius buvo apdovanotas Vyčio Kryžiaus IV laipsnio ordinu.

2008 metais apie Lietuvos pokari – tremtis, rezistencija, dvasines ir fizines lietuvių tautos kančias buvo sukurtas amerikiečių filmas „Raudonasis teroras gintarinėje pakrantėje“ (režisierius Ken Gumbert). Filmą iniciavavo ir jam sukurti panaujo do savo asmenines lėšas knyginių, vienuolis David ORourke.

ke, kurį Lietuvos pokario istorija tiesiog sukrėtė. Filme savo prisiminimus pasakoja buvę partizanai, tremtiniai disidentai Antanas Kazakevičius, Jonas Abukauskas, Nijolė Sadūnaitė, Balys Gajauskas, Antanas Terleckas, Julius Sasnauskas ir kt. Savo įžvalgomis ir prisiminimais filme dalijasi prezidentas Valdas Adamkus, europarlamentaras Vytautas Landsbergis.

Partizanas Antanas Kazakevičius buvo vienas iš tujaunyvai kinų ir merginų būrio, kurie parodė dvasios stiprybę, žinojo, dėl ko kovėsi, ir dėl laisvės buvo pasiruošę mirti. Dabar jie – mūsų tautos laisvės istorija.

Aušra VĘBRIENĖ

Skelbimai

Sausio 16 d. (pirmadienį) 16 val. LPKTS buveinės salėje (Laisvės al. 39, Kaune) įvyks Ernesto Kuckailio knygos „Tylūs žingsniai per samanas“ pristatymas. Tai istorinė apybraiža apie partizaną Šapalą, kuris 1944 metų rudenį pabėga nuo kareivių ir prisijungia prie miško brolių. Beveik dvejus metus kovoja būryje, daugiausia darbuodamas virėjo pareigose. Dalyvauja dvieluose dideliuose mūšiuose, patiria daug kitų pavojingų nuotykių. Pasakojimas paremtas Šarūno rinktinės Leipalingio būrio partizano Boleslovo Kuckailio-Šapalo gyvenimo istorija.

Sausio 7 d. (šeštadienį) LPKTS salėje (Laisvės al. 39, Kaune) įvyks TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos posėdžiai: **10 val.** – valdybos, **11 val.** – tarybos. PKTF valdybos ir tarybos narius kviečiame dalyvauti.

ISSN 2029-509X

Tremtinys

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga

www.lpkts.lt

Redaktorė Jolita Navickienė
Redakcija: Audronė Kaminskienė, Vesta Milerienė
Maketavo Ignas Navickas

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204
El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com

Įmonės kodas 300032645
Ats. sąsk. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365, AB „SEB“ bankas

Spausdino spaustuvė UAB „Morkūnas ir Ko“, Draugystės g. 17, Kaunas

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ ir „Istorija be „baltų dėmių“ remia

2 spaudos lankai
Tiražas 1590 egz.

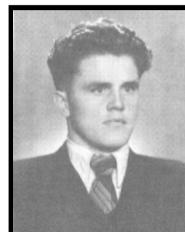
Kaina
0,61 euro

S P A U D O S ,
R A D I O J I R
T E L E V I Z I O J S
R É M I M O
F O N D A S



ILSÉKITES RAMYBĖJE

Aleksandras Juška
1928–2016



Gimė Telšių aps. Varnių valsč. Giralės k. ūkininkų šeimoje, kurioje augo keturi broliai ir sesuo. Mokydamasis Telšių valstybinėje amatų mokykloje su broliu Stasiu ištraukė į pogrindinės LLA Telšių kuopos veiklą. 1945 m. kartu su broliu ir dar 19 moksleiviai areštuotas. Nuteistas 10 m. lagorio ir 5 m. tremties. Kalėjo Buchta Nachodka, vėliau – Čiukotkos lageryje. Į Lietuvą grįžo 1952 m., būdamas invalidu. Beveik metus teko gyventi beteisių. Vėliau mokėsi Vilniaus politechnikume, tapo žemės ūkio specialistu. Gyveno Panevėžyje, po to persikėlė į Druskininkus. 1975 m. parašė prisiminimus, dėl jų ne kartą buvo saugumiečių tardytas. Vėliau prisiminimai išleisti knygoje „Iš nebūties sugrįžęs“. Paraše nemažai eileraščių, apsakymų, buvo knygos „Juodujų dienų sakmės“ bendraautorius. Draugijos „Kolyma“ narys, Druskininkuose įsteigė Sausio 13-osios brolijos skyrių, nuo 2007 m. LPKTB Druskininkų filialo tarybos pirmininkas.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną Stasę, dukterį Nijolę, sūnų Artūrą, vaikaičius ir artimuosius.

**LPKTB valdyba,
LPKTB Druskininkų filialas**

Jonas Čiras
1933–2016



Gimė Dzūkijoje, Purvelių k., ūkininkų Petro ir Eleonoros Čirų šeimoje. 1948 m. su šeima ištremtas į Krasnojarsko kr. Malj Kebežo gyvenvietę. 1958 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Lentvaryje. Vėdė mūsų buvusių tremtinę Oną Mačionytę, gimė duktę Rasa ir sūnus Arturas. Sulaukė penkių vaikaičių. 1999–2006 m. buvo LPKTS Lentvario filialo pirmininkas.

Rasa Čiraitė-Dikevičienė ir Arturas Čiras

Elena Mikalajūnaitė-Tekorienė
1923–2016

Gimė Ukmergės r. Paulinavoje. 1941 m. su motina ir seserimi Aldona buvo ištremta į Altajaus kr. Kutašo miestą, dirbo miškų ūkyje. 1942 m. išvežta į Jakutijos šiaurę prie Laptevų jūros, Tit-Arų sala. Ten pragyveno 15 metų, žvejojo žiemą ir vasarą. Į Lietuvą grįžo 1958 m., apsigyveno Kaune, vėliau persikėlė į Vilnių.

Palaidota Kauno r. Karmėlavos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

Laptevų jūros tremtinių brolija „Lapteviečiai“

Alvydas Žemaitaitis
1946–2016



Gimė Šakių r. Kidilių apyl. Kregždančių k. moxytojo šeimoje. Kartu su tėvais ir dvieju broliais 1949 m. buvo ištremtas į Krasnojarsko kr. – Chakasijos Bogrado rajono Krasnyj Kamenio gyvenvietę. Iš tremties grįžo 1958 m. Baigė Smalininkų žemės ūkio technikumą, sukūrė šeimą ir užaugino du sūnus.

Palaidotas Alytaus r. Griškonų k. kapinėse.

Užjaučiame

Dėl Vorkutos lagerio kalinio Kazio Ambrozaičio mirties užjaučiame sūnus ir artimuosius.

LPKTS Vilniaus skyrius

Nuoširdžiai užjaučiame buvusių Tomsko srities tremtinę Marytę Kuzmaite-Lungienę dėl mylimo brolio Jono mirties.

LPKTS Rokiškio filialas

Mirus mylimam broliui, nuoširdžiai užjaučiame buvusį tremtinį, Klaipėdos PKT sajungos valdybos narį ir skyriaus pirmininką Antaną Vedeiką ir jo šeimą.

Klaipėdos PKT sajunga



Partizanų žūties paminėjimas Šlynakiemyje

Gruodžio 10 dieną pagerbėme Lietuvos partizanus Jurgi Krikščiūnai-Rimvydą ir Vytautą Prabulį-Žaibą jų žūties vietoje Šlynakiemyje, Punsko valsčiuje. Renginio dalyviai bei Gedimino Kraužlio vadovaujami „Tėviškės aidai“ sugiedojo Lietuvos himną, „Viešpaties angelą“ ir keletą partizanų dainų. Apie šioje vietoje žuvusius Lietuvos partizanus kalbėjo Punsko parapijos (Lenkija) kunigas Marius Talutis.

Dainavos apygardos štabo Ryšių ir informacijos skyriaus viršininkas, partizanų kapitonas Jurgis Krikščiūnas-Rimvydas bei iš Mockavos kaimo (Punsko valsč.) kilęs jo adjutantas Vytautas Prabulis-Žaibas žuvo 1949 metų gruodžio 15 dieną Šlynakiemyje (Punsko valsč.). Žūties vietoje 2014 metų gruodžio 13 dieną partizanų atminimui atidengtas ir pašventintas atminimo ženklas.

Vėliau Punsko valsčiaus konferencijų salėje vykusioje tarptautinėje istorijos paveldo konferencijoje vyko metraščio „Jotvingių kraštas“ 8-ojo tomo pristatymas, kuriame du pranešimus pateikė alytiškės Deimantė Aidukaitė ir Scholastika Kavaliauskienė.

Išslaptinti Lenkijos komunistinio saugumo dokumentai atskleidžia, kaip buvo ruoštasi šiai partizanų likvidavimo operacijai bei kaip ji buvo atlikta, žvelgiant Lenkijos saugumo darbuotojų akimis.

J. Krikščiūno-Rimvydo ir V. Prabulio-Žaibo suėmimo planą sudarė Suvalkų apskritiesviešojo saugumo įstaigos viršininko pavaduotojas jaunesnysis leitenantas Tarasevičius ir Balstogės vaivadijos viešojo saugumo įstaigos (VUBP) I skyriaus vyresnysis referentas, jaunesnysis leitenantas Gorčyca. Jি patvirtino Suvalkų apskritiesviešojo saugumo įstaigos viršininkas leitenantas Šaralo.

Baogiantis metams turėjome seniai suplanuotą rengini ir kelionę abiem pusēm Nemunėlio. Kai viskas gražiai ir prasmingai pavyko, galima ir pasidžiaugti. Pirmasis sustojimas – Sintautų kapinėse. Čia palaidoti 1918 metų vasario 16-osios Nepriklausomybės Akta pasirašiusi signataro Jono ir jo brolio kunigo Juozo Vailokaičių tėvai. Broliai jiems paminklą užsakė Italijoje ir pastatė prie jų kapo. Toks paminklas vienintelis Lietuvoje ir įtrauktas į valstybės saugojamą paveldą.

Toliau kelionę tęsėme už Nemunėlio. Aplankėme Paštuvo kapines, kur po daugelio metų atgulė broliai, kuriuos žinojo ir vertino visa laisva Lietuva nuo 1918 iki 1940 metų. Jie buvo bendraminčiai ir ekonominės laisvės kūrėjai. Savo darbais pasiekė tiek, kad Lietuvą žinojo visos didžiosios šalys. Lietuva turėjo galingą, auksu grįstą litą, ir visur vyko atsiskaitymai šia valiuta. Tik baisioji karos audra, baisesnė už bet kokį cunamį, be gailesčio viską sunaikino. Kunigas Juozas ištremtas į Siberią, grįžęs kunigavo Paštuvo bažnytėlėje iki pat mirties – 1953 metų. Parapijiečiai jি labai mylėjo. Tai girdėjome iš gražių prisiminimų.

Plane rašoma, kad operacijai atlitti reikia pasitelkti kariuomenę KBV (Vidaus saugumo korpusas), paimiti 300 karių ir Suvalkų PUBP 20 operacinių darbuotojų bei 20 MO (Pilietinė milicija) pareigūnų, ir iš visų jų sudaryti tris operacines grupes, kitaip sakant, vieną grupę iš 45 žmonių, antrą iš 250 ir trečią – šturmuojančią grupę iš 50 karių. Viena grupė iš trijų pusiaus Trakelio miškų, antra – žiedu apsus bunkerį nuo Trakelio miško šiaurinės pusės, trečia – pajudės nuo Šaltėnų pusės per laukus kartu su sulaikytuoj, slapyvardžiu „Maly“, kuris nurodys pušynėlį ir vietą, kurioje yra bunkeris. Šturmuojančiai grupė priartėjus prie nurodyto pušynėlio per 500 metrų, jি žiedu apsus 30 žmonių grupę, likusieji 15 puls, stengdamiesi žūbtū paimti banditus gyvus, o jei bandytų bėgti, liepta šaudyti į kojas.

Apie šią Lenkijos saugumo įvykdytą partizanų likvidavimo akciją vaizdžiai pasakoja 2009 metais IPN paviešintas dokumentas „Atlikto operacijos plano likviduojant lietuvių žvalgybos gauja raportas“:

„Operacijai pasirengta (...) buvo kuo puikiausiai, (...) pušynėlyje rasta anga į bunkerį. Buvo pastebėta, kad per mažą plyšelį sklinda dūmai. Grupė atsargiai ilgais vėzdais pradėjo atidengti angą, tuomet iš bunkerio banditai paleido keletą šūvių (...). Po kelių minučių šturmuojančios grupės vadadas jaunesnysis leitenantas Čepiel šovė keilią raketas į vidų, bandydamas padegti jি (bunkerį), ir įsakė kareiviams paleisti kelis šūvius. Mat siekė parodyti banditams, kad ugnies persvara ne jų pusėje. Nušiuvas šūviamas privesta

prie angos lietuvis iš gretimo kaimo, per kurį banditams lietuvių kalba buvo išsakyta, kad pasiduotų ir aplieštų bunkerį, iš ką banditai atsakė, kad lenkų kariuomenei nepasiduosi, nes joje komunistai. Po valandą trukusio banditų atsišaudymo šūviai nutilo. Tuomet pradėta atkasti bunkerio viršų. Kai buvo atkastas po 15 minučių, bunkeryje rasta du banditai. Vienas jų gulėjo bunkerio kampe negyvas, kairėje rankoje laikydamas Parabellum pistoletą, dešinėje 10-ies šovinių šautuvą. Banditas pats sau atėmė gyvybę, pats sau du kartus šovė į galvą. Prie bunkerio angos gulėjo antras banditas, dešinėje rankoje laikydamas belgišką 15 šovinių pistoletą, o šalia jo gulėjo PPŠ. Banditas buvo sužeistas į galvą, bet dar gyvas. (...) Išgabenus juos į paviršių (...) buvo atpažinta, kad užmuštas banditas yra ieš-



Jurgis Krikščiūnas Lietuvos kariuomenėje



Netoli partizanų žūties vienos 2014 metais pastatyta atminimo ženklas

komas lietuvių šnipų gaujos banditas Vytautas Prabulis, kitas sužeistas – lietuvių šnipų gaujos vadas Jurgis Krikščiūnas, slapyvardžiu Rimvydas. Su-

žiestą banditų vietoje KBV daktaras aptvarstė, po to sanitarine mašina pervežė jি į Suvalkų ligoninę.“

Gintaras LUČINSKAS

Kad praeitis užmarštin nenuueitū

Signataras Jonas su šeima priverstinai emigravo į Vokietiją, vis norėdamas likti arčiau namų. Tačiau, prispaustas sunkios ligos, 1944 metais mirė. Priešmirtiniam laiške šeimai raše: “Norėčiau, kad laikams aprimus, mano palaikai būtų pervežti į Lietuvą“. Labai daug metų praėjo belaukiant tų ramių laikų.

Nuoširdumą ir pagarbą Jonui Vailokaičiui parodė Kauno rajono savivaldybės vadovai 2007 metais rugpjūčio 18 dieną suorganizavę gražią palaikų iš Blankenburgo perlaidojimo ceremoniją į Paštuvą. Dalyvavo grupėlė Kovo 11-osios signatarų, Garbės sargyba salėmis pagerbė grįžusijį į Lietuvą. Buvo atvykę signataro vaikaičiai ir provai-kaičiai iš JAV. Broliai ir vėl kartu. Jų Amžinojo poilsio vietoje – mūsų gėlės, žvakelės, malda ir pagarba jiem.

Palikdami jų ramybės uostą, Kauno rajono keliais pajudėjome Raudondvario link. Čia buvome laukia-mi, ir įvyko nuostabi, nuoširdi dėmesiu ir pagarba broliams Jonui ir Juozui Vailokaičiams skirta popietė. Kul-tūros centro salėje susirinkę daug to krašto šviesuolių: kas paminėjo kuni-gą Juozą, kas daug sukaupės atmini-

mų apie signatarą Joną, kas dalyvavę perlaidojime ir lankantys brolio ka-pą. Apie šių nepakartojamų didžiavirų gyvenimą ilgai ir išsamiai kalbėjo aktorė Alyda Sipienė. Jos išmokta kiekviena eilutė iš signataro Vlado Ter-lecko dvejų metų rinktos medžiagos knygai „Jonas Vailokaitis. Gyvenimo ir veiklos bruožai“ pasiekia kiekvieno sirdį. Raudondvario kultūros centro direktoriė Jolanta Zizienė, paminėda-ma garsius brolius Joną ir Juozą Vailokaičius, pasakė svarbią mintį, kad Lietuvos Nepriklausomybės šimtmeciui artejant, būtina tinkamai įvertinti Nepriklausomybės Akto reikšmę ir de-ramai įprasminti atminimą. Dabar re-tas jaunuolis tai supranta ir vertina jų idėjas ir atliktus darbus.

Dar esant gyvam Bronislovui Lubiu, Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentui, valdybos sprendimu, signataras Jonas Vailokaitis buvo pripažintas geriausiu to meto pramo-nininku. Tada buvo numatyta pažymeti jo pasiekimus ir pastatyti paminklą. Tam reikėjo tik artimųjų pritarimo. Si-gnataro dukra Ramutė atsiuntė į šią įstaigą pritarimo ir padėkos laišką už kilnų ir deramą dėmesį Tėvui. Apie tai

žinojo ir Pramonininkų konfederacijos prezidentas Robertas Darginis. Jei stal-čiuose pažadų raštas atsirastų ir būtų galimybė įgyvendinti iki Lietuvos Ne-priklausomybės 100-mečio sukakties – dar yra laiko – Lietuva to labai laukia.

Prie brolių Vailokaičių kilo mūrinė Lietuva, šuoliais vystėsi pramonė, sa-volėšomis skyrė stipendijas dviem šim-tams studentų, teikė paramą visur, kur tik jos reikėjo.

Šioje šventėje neapsieita ir be dai-nų. Géréjomės naujai susibūrusi Raudondvario „Senjorų“ ansamblis. Mes, Pasaulio kybartiečių draugijos, moto-rų vokalinis ansamblis „Senjoros“ (vadovė Irmutė Menčinskienė) padovano-jome susirinkusiems savo gražiausias dainas. Už rūpestį ir paramą dėkojame Pasaulio kybartiečių draugijos pirmi-ninkui Leonui Narbučiui, draugijos val-dybai, rajono savivaldybės gerada-riams, suteikusiems transportą kelio-nei ir nuoširdžiam ir paslaugiam vairuo-tojui. O kokia šventė be gėlių žiedų. Ačiū gerajam Sigiteliui. Džiugu, kad Kauno miesto savivaldybė prie namo Laisvės al. 57 įrengė atminimo lentą broliams Vailokaičiams.

Irena BACEVIČIENĖ